

Betragtninger kun udtalt mig i al Almindelighed, idet jeg kun har høvt til Denfigt at forvare Kjøbstæderne imod, at de enten ad den ene eller den anden Vej tilstræbe Foranstaltninger, der skulde være i Strid med en harmonisk Udvikling, i Retning af Frihed; men paa den anden Side ere Kjøbstæderne jo dog heller ikke Dele af et fremmed Land, men ere ligesaa godt Dele af det Land, hvortil Landet henregner sig, og et ligesaa nødvendigt Appendix dertil som nogen anden Del deraf. Det meger ærede Medlem maa undskyldte mig, men jeg har en levende Følelse af, at jeg næsten staar her som Supplikant, og at jeg ikke kan løfte min Stemme, uden at det betragtes, som om jeg bønfaaldt, men ikke, som om jeg med fuld Rigeberettigelse talte i hele Samfundets Navn og Interesse.

Jessen: Efter at det ærede Medlem, som nu satte sig, har talt, kan jeg tilbageholde de Bemærkninger, som jeg vilde have gjort, da det forekommer mig, at det, som han sagde, indholdt et fyldestgjørende Svær ligeoverfor det ærede 1ste Medlem for 9de Kredts (Nasmussen). Jeg kan ikke paa nogen Maade erkjende, at der i det foreliggende Lovforslag har været den allerjærneste Grund til at give de Følelser imod Kjøbstæderne Luft, hvoraf han i saa høj Grad og ved saamange Leiligheder har viist sig at være besjælet; men jeg vil hævde, at til de Foranstaltninger, hvilke han omtalte, som om det næsten var Uret, at Kjøbstæderne havde foretaget dem, have disse vistnok aldrig nogenstunde tænkt paa eller begjært at faae Landets Hjælp, medens de trufne Foranstaltninger i højeste Grad have været til Nytte og Gavn, ikke blot for Kjøbstæderne selv, men ogsaa for hele deres Opland. Jeg har ikke villlet, at Kjøbstæderne paa nogen Maade skulde stæffe sig Udvidelse eller Betydning ved unaturlige eller kumstige Midler, men jeg har tværtimod fremhævet, at det kun er ved deres egen Kraft, at de ville være istand til at hævde den Betydning, som med Rette tilkommer dem, og som det omliggende Land vil have størst Gavn af, og jeg troer, at det for dette sidste vil være af den største Betydning, at Kjøbstæderne gaa fremad i Spidsen for Civilisation og Udvikling, baade i aandelig og materiel Retning. Næst denne Bemærkning vil jeg tillade mig at supplere min ærede Kollegas Udtalelser om Husflidsproduktens Afsetning, navnlig hvad Omsløben med Høfkræmmerartikler angaar. Jeg tror, det er en Sag, som fortjener at lægges Mærke til, thi Forholdet er jo dette, at medens der maa ske forhandles flere Hundrede Tusinde Uld-Trøier, som kaldes Husflidsprodukter, saa er der i Birkeligheden ikke 200 af disse Uldtrøier, som ere det. De siges at være Hammerum Herreds Produkter, men i dette Herred er der nu kun opstillet en eneste Rundvæv, hvorfra de altsaa allesammen skulle hidrøre. Naar de nu fremkomme og blive anholdte, saa hedder det

sig, at de ere fra Hammerum Herred, og saa er Salget af dem altsaa tilladt, uagtet de vittelrig ere forfærdigede paa Fabrikker, idet det ikke er muligt at skelne, om de ere forfærdigede paa Bæve i Hammerum Herred — Husflidsvæve — eller om de ere gjorte paa en Fabrik. Dette Forhold har taget et saadant Omfang, at jeg, skjøndt jeg ikke vil sige, at jeg anser det for at være skadeligt for Kjøbstæderne — paa ingen mulig Maade — dog anser det for nødvendigt, at man enten maa træffe en Bestemmelse om, at det skal være tilladt at løbe omkring med Høfkræmmerartikler, eller ogsaa, at man maa træffe Bestemmelser, som kunde overholdes, og ved hvilke denne Handel forbydes — een af Delene. Jeg skal ligesaa gjerne gaa den ene som den anden Vej, men den nuværende Tilstand frembyder en ikke ringe Uorden.

N. Nasmussen: Jeg har aldrig ønsket noget Ondt over Kjøbstæderne, og det tror jeg, at jeg aldrig skal komme til; men saasnart Kjøbstæderne ved deres Representanter forlange Forrettigheeder, saa maa jeg stadig gjøre opmærksom paa, at det er en ubillig Fordring. Et af de Punkter, som den ærede Taler fra 9de Kredts (Brasch) berørte, er jo netop et slaaende Bibesbynd om, hvor purreligt det maa være for os ude paa Landet, at der bliver fremsat Fordring om Forrettigheeder. Tror den ærede Taler virkelig, at vi, som bo i Landsbyerne, have Behag i at gaa og vade i Dynd og Snavs op til Knaerne? Tror den ærede Taler ikke, at der er andre Marsager dertil, naar vi gjøre det? Jo, det er der sandelig; men det kan ikke falde os ind at gjøre Noget, som overstiger vore Kræfter, og saa tro, at der er den Udvæi for os at henvende os til Andre om Hjælp. Dette gjøre imidlertid Kjøbstæderne. De gjøre store Beføstninger, som overstige deres Gøne, og saa klage de og sige: vi kunne ikke taale den frie Konkurrence i Næringsbruget; men jeg siger, at det er Uret overfor deres Medborgere, at Kjøbstæderne paa Grund af deres økonomiske Forhold forlange, at deres Medborgere udenfor Kjøbstaden ikke maa udøve den samme Næring som de. Dette kan de virkelig ikke gaa fra, men selv om de ikke ville vedgaa det, saa maa de dog finde sig i, at vi blive ved vor Paastand, saalænge som de blive ved deres.

Brasch: Den ærede sidste Taler vil absolut gjøre en vis Opsættelse gjældende, nemlig den, at Kjøbstæderne bede om Noget. Kjøbstæderne have, saavidt jeg veed, uvilket sig ved deres egen Hjælp, og efter min Mening hove de ikke modtaget noget Bidrag fra Landet. Den ærede Taler vilde se en Begjæring om Understøttelse for Kjøbstæderne deri, at vi finde, at man, idet man bryder med Traditionen og med den bestaaende Tilstand, bør gaa lidt varlig frem, men de Fordringer, der gjøres, ere meget smaa, og de For-